

کتاب طیبہ

اون بش کونده بر نشر اولنور دینی ، علمی مجموعه اسلامیہ در

صاحب و مدیر مشقوی

ابو العلا زین العابدین

تاریخ تاسیسی

۱۳۳۰

عدد : ۱۱ ۲۸ شوال سنه ۱۳۳۰ پنجشنبه ۲۷ ایلول ۱۳۲۸ برنجی جلد

[رساله ده مندرج مقاله لرك وبتون باز لرك حقوق ، (حق تألیف قانونی) موجبنجه محفوظدر .]

تفصیل تشریف انوار

۹۷ — قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ

يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِّلْمُؤْمِنِينَ

[آیات فرقانیہ ارسندہ اولہ بر تناسب و توازن وارکہ کویا کتاب مبین طائلی
طائلی ترغاتیہ بر آهنگ طومش کیدیور . . بر مقصد اونظم مقدسده الوان بیان ایلہ
تأیید اولنور . . بو آیت کریمہ دخی یهودک تعلاتی ورسول اکرم صلی الله علیه وسلم
افندمزله تبلیغ ایلدیکی بینات وهدایہ ایماندن اعتذارلرینی ذکر وبیانه متداثر بولنان
ماقبلنه مربوطدر . انر دیگر کتابک ارشادینه کندیلرینی محتاج ایجه جک بر کتابه ایمان
ایتمش اولدقلرینی زعم ایلدکلرندن جناب حق دعوالرینه مناقض حالاتی بیانه علملرینه

احتجاج ایتش وکندیله ابناءالله اولدقلری جهته آخرته هر حاله ناجی بولندقلری
زعم ایتدکلرندن بوزعملری ده ابطال ایش ایدی . شمعی ده سابقندن ده غریب
تمل واعتذارلری کندیله درمیان ایدرک بوتعل واعتذارلری رد ایلور . بومعذرتری ،
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندمه وحی ازال ایدن جبریل کندیله عدوی
اولدیندن انک کتوردیکی وحیه ایمان ایتیه جکلری بیاندن عبارتدر .

بوافاده لری آشکار برهذیان ایکن انک ذکر وردینه قرآن کریمک عطف اهمیت بیورمی
بو هذیان یهودک لغت وعتادلری اشعار ایلدیکی وفساد تصورلریه وعدم تفکرلریه شاهد
بولدینگی جهته اهل کتابک ده نه دییه جکلریه منتظر اولان کیمسه لر انلرک سوزلریه
برقیتمی اولدینگی وجدل وکابرله لری شایان اعتداد بولندینگی بیلسونلر ایچوندن . اسباب
نزول اوله رق بوباده یهوددن بعض روایات نقل اولمشدرکه اوچله دن بری بودر : انلرک
علماسندن عبدالله بن صوری رسول اکرمه وحی ازال ایدن ملکی صورمش ، نجی
مجتبی علیه افضل التحایا افندمن : جبریل اولدینگی بیان بیورملریله جبریل یهودک عدوی
اولدینگی سویلش وعداوتی اوله رق انک کندیله رینی بیت مقدسک خرابیه انذار ایدوب
انذاری صورتمای حصول اولدینگی درمیان ایتش . دیگر بر روایت ده : عمر بن الخطاب
رضی الله عنه حضرتلری انلرک مدارسنه داخل اولوب جبریل ذکر ایتسیله : اوزم
عدومزدن ، محمدی اسرارمه مطلع ایدور ، میکائیل رفاه معیشت وصلاح ومسالت
صاحبی اولدینی حاله جبریل صاحب خسف وعقوبتدر زمیننده مقابله ایتشلردیه الی آخره
نقل اولنان سوزلریدر . ایمدی جناب منزل الفرقان شویله بیوریور : [سن] انلره [دی که
کیم که جبریه عدو اولدی] انک عداوتنک وجهی یوقدر ، چونکه [جبریل قرآنی ،
کندندن اولکیلری] کندوسندن اقدم نازل اولمش کتب الهیه یی [مصدق ومؤمنله
هدی وبشری اوله رق باذن] [وامر] الهی سنک [محل وحی اولان] قلبکه تنزیل ایلدی
[قرآن جبریل طرفندن اولیوب من عندالله اولدینی وتوحیده ، اتباع حقه ، عمل
صالحه دعوت ایدن اصوله کتب متقدمیه موافق وابنای اسماعیلدن کله جک پیغمبره دائر
کتب مذکورده کی تبشیراته مطابق بولندینی واهل ایمانه هدی وبشری اولدینی حاله
اهل عرفانک انظار دقتی جلب ایدن بوجهتار نظر امعانه النیوبده واسطه وحی
اولان برفرشته مبارکه تعریض ایله قرآنه ایماندن اعتذار واجتناب ایدلمی نه قدر نابجا] .

« فانه نزله ، قول شریفی انشاء تفسیرده اشارت ایدلدیکی اوزره جمله شرطیه نك جوابنه علت اوله رق انك مقامنه قائمدر و برنجی ضمیر بارز جبریه ، ایکنجیسی قرآنه راجعدر . قرآن ذکر ایدلامش ایکن اكا ضمیر ارجاعی ، مقام قرینه سیله ذکر دن مستغنی اولدیفی چوندر . « علی قلبك ، قول کریمی محل وحی بیاندر و بصورتله تنزیلی مع زیاده تقریردر ، چونکه وحیک برنجی قابلی ومدار فهم وحفظی قلبدر — س .

امام ابو منصور رحمه الله دیدی که باطنیه فرقه سی « فانه نزله علی قلبك باذن الله ، قول شریفی ايله تمسك ایدرك : قرآن قرائت ایتدی کمز احرف ايله رسول اکر مه نازل اولدی ، قرآن قلب نبوی به الهام اولنش معانیدن عبارتدر ، حضرت محمد صلی الله علیه وسلم اومعانی ملهمه بی شو حروف ايله تصویر و قرائت ایدلدیکی لغت عربیه ايله تعبیر ایلشدر زعمنده بولورلر ؛ فقط بوز عملری وجوه ايله فاسددر : اولاً — « قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لایأتون بمثله » بیورلمشدر که بو آیت کریمه قرآنك سائر انواع کلامه فائق نظم حیرتقراسیله معجز بولندیغه و بصورتله جناب حق انی رسول دیشانك صدق رسالتنه حجت اتخاذا ایدلدیکنه دلالت ایدر . ثانیاً — جناب حق « انا انزلناه قرآناً عربیاً » امثالی آیات کریمهده قرآنی [عربی] دیه توصیف بیورمشدر ، بوصفت اوصاف الفاظدندر . ثالثاً — « وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی علمه شدید القوی » امثالی آیات جلیلهده شو منظوم شریف [وحی] تسمیه اولنمشدر . رابعاً — طرف رب عزتدن « الر کتاب احکمت آیاته ثم فصلت من لدن حکیم خیر » آیت کریمه سی کبی کتابك ذکر بیورلدیفی آیاتده کتابك منزل اولدیفی خبر ویرلمش اولدیفندن حروف قرآنیه نك نبی محترم صلی الله علیه وسلم افندمن جانبندن نظم ایدلدیکنی ادعا ایدنلر علی التحقیق نصوصه مخالفت ایتمش اولدیلر . خامساً — جناب حق « فانه نزله علی قلبك » بیوروب واسطه تنزیل جبریل علیه السلام اولدیفی اخبار ایتدی ، اکر رسول اکر مه نازل اولان انحق معنای ملهم اولایدی انی الهامده جبریه حاجت قالمزدی ، زیرا ملهم انحق حق تعالی حضرت تاریدر . بناءً علیه شو تعداد قلنان وجوه ، باطنیه فرقه سنك بو خصوصهده کی فساد ذهابرینه و کندیلرینك طریق مستقیمدن میل وانحرافرینه دلالت ایدر — ش .

۹۸ - مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ

لِلْكَافِرِينَ

[آیت سابقہ مدہ یہودک جبریل علیہ السلامہ عداوت ادعالزئدہ سخافت عقلاری اوزرینہ اقامۃ حجت اولئش وبرطاقم حجتاری، تضمین اوصاف وخصائص ایلہ جناب حقک انزال ایلدییکی برکتاہ ایماندن بودعوالری کندیلرینی منع ایتمک طوغری اولمدینی بیان بیورلمشیدی . شمدی انلرک حقیقت حاللری ذکر ایدیلیور . کندیلری یالکز جبریلہ عداوتلری اولدییفی سویلہ یورلسمده ، جبریل ومیکائیلک فطرت وحقیقتلری بر اولوب برینہ عداوت دیکرینہ عداوت دیمک اولمسنہ وبونلرہ عداوت ایسہ بتون فرشتکانہ عداوتی استلزام ایلمسنہ وکتب الہیہ دن غرض ومقصد بر اولہرق قرأ نہ معاداة دیکرلرینہ معاداة اولدینی کی وظائف انبیاء عظام بر اولدینی جہتلہ رسول اکرمہ معاداتک دخی سائر رسل کرامہ معاداتدن ہیج فرقی اولدییغنہ ومقریین جناب رب عزتہ وطرف الوہیتدن تبلیغ اولنان کتب مقدسیہ معاداة خروج عن طاعة الله اولہرق جناب حقہ معاداة منزله سئدہ اولمسنہ مبنی حقیقت حالہ بونلرک جبریل علیہ السلامہ عداوتلری یزدان عظیم الشانہ وفرشتکانہ ورسل کرامہ معاداة دیمک اولدینی وبوندن طولایی قہر شدید الہیہ دوجار اولہجقلاری فرقان حکیمہ مخصوص بر أسلوب ایجاز ایلہ بیان اولہرق شویلہ بیوریلیور : [ہرکیم کہ اللہہ وملککرینہ وبیغمبرلرینہ و [بالخاصہ ملککردن] جبریل ومیکائیلہ عدو اولدی، علی التحقیق جناب حق کافرلہ [بوعداوت وکفرلرندن ناشی اوکیمسہلرہ] عدو در [یعنی بروجہ مشروح عداوت وکفر ایدن اوکیمسہلرہ جناب حق اشد عقاب ایلہ مجازات ایدر دیمکدر] . ظاہر عبارہ [لہم] دیمکی ایجاب ایدر ایکن ضمیر برینہ اسم ظاہر کثوریلہ رک « للکافرین » بیورلمی ، انلرک صورت محررہ وجہ ایلہ وقوعہ کلن عداوتلری کفر اولوب جناب حقک کندیلرینہ اشد عقوبت وعذابنی مستوجب اولان عداوت وسخطنہ مدہ بوکفرلری سبب اولدییفی اشعار ایچوندر .

۹۹ - وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ

[بوآیت کریمہ مدہ دخی قرأ نک آیربجہ من عنداللہ منزل اولدینی وقرآن کریم حد ذاتندہ

آیات بینات اولوب کندیسینی تدین ایدر آیت اخرايه محتاج اولمدینی تصریح ایدیلهرک شویله بیوریلپور : [بز سکا آیات بینات ازال ایلدک] من عندالله اولدقلرینه دلاتلری واضح آیتارکوندردک [کفرده متمرد اولانلردن] بشقه سی او آیاته کفر ایتمز [کفره متمرده دن ماعداسی او آیات بیناتی انکاره جرأت ایلمز] .

حسن بصری رحمه الله حضرتلری دیدی که فسق معاصیدن هانکی بر نועده استعمال ایدیلورسه بواسطعمال اونوعک اعظم افرادی اوزرینه واقع اولور ، او اعظم افراد ایستر کفر ایستر دیگر بر معصیت اولسون — س . فسق : فی الاصل طاعتدن خروجدر ، بوخروج ایستر اصل دیندن عدولایله اولسون ایستر ارتکاب کبیره ایدرک بعض طاعتدن عدول ایله اولسون — ش . یوقاریده سبق ایتدیکی اوزره طرف الهمیدن رسول اکرمه وقوع بولان وحیه تنزیل وازال و نزول تسمیه ایدلسی علو مرتبه ربوبیتی بیان ایچون اولوب یوقسه اوراده مکان مرتفعدن مکان منخفضه نزول حقیقی اولدیغیچون دکلدر . آیات قرآنک بینات اولسی ایسه ، اعجازی ومسائل اعتقادیه او آیاده براهینه واحکام ادبیه و عملیه وجوه منافعه مقرون اولسی حسیله ، کندیلرینک من طرف الله هدایت اولدقلرینه واتباعه سزا بولندقلرینه دلات ایدر دیگر بر دلیلله محتاج اولیوب او آیات فطرت سلیمه صاحبی نزدنده کندی نفسلرینه دلیل اولدقلرینه مبنی در ، اول نور کبی که بذاته ظاهر اولوب دیگر بر شینک کندیسینی اظهار ایتمسه محتاج اولمدینی حالده اشیای اظهار ایدر .

۱۰۰ — أَوْ كَلَّمَآعَاهِدُوا عَهْدًا بَيْنَهُ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

وهر نه زمان بر عهد ایله معاهده ایتدیلرسه انلردن بفرقه او عهدی آتیوریدیلر دگلی [علناً ترك واهمال ایتدیلر دگلی] . انلرک اکثریسی [توراته] ایمان بیله ایتمزلر [علناً نقض عهد ایتمیان بر چوقلری ایسه توراتی قلباً تصدیق بیله ایتمزلر] .

۱۰۱ — وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ

أَوْتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَأَوْا ظُهُورَهُمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

[اهل کتابك احوالندن يكي بر حالري دها بيان اولنه رق بيوريلبور :] يانلرنده موجود اولان شئي مصدق اوله رق كنديلرينه طرف الهيدن بريغمبر كننجه [رسول اكرم افندمن قرآن ايله بعث وارسال بيوريلنجه] كنديلرينه كتاب ويريلنردن [عصر سعادتده بولنان يهوددن] بر فرقه [او كنديلرينه اعطا اولنان] كتاب الله كويا [اصلا] بيلمورلرمش كبي ارقه لرينه آتديلر [تورانده آل اسماعليدن رسول اكرمك ظهوري تبشير ايدلمش و نعت و صفاتي بيان بيورلمش و ذات رسالتنه ايمان و اتباع ايتلري كنديلرينه امر ايدلمش اولديني حالده اهل كتاب رسول اكرم افندمن ظهور ايدنجه صانكه كتاب توراني اصلا بيلمورمشر كبي بولنه رق انده ظهور نبي اكرم و دلائل نبوته دائر مندرج بولنان تبشيرات و اوامردن كلياً اعراض ايتديلر] .

۱۰۲ — وَاتَّبِعُوا مَا تَلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سُلَيْمَنَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَنُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَازُوتَ وَمَازُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ قِشَّةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَسْتَعْلِمُونَ مِنْهُمَا مَا يَفْتَرُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

انلر [او يهوددن بر فرقه كتاب الله ارقه لرينه اتوب] شياطين [انس] ك سلطنت سلجانه دائر تلاوت ايتدكلري شيلره اتباع ايتديلر [سليمان عليه السلامك سوردكي اوسلطنت و احتشام هپ سحر ايله ابدى ديه برطاقم ابليس نهادانك دوزدكلري افسانه لره ، حكايه كتابلرينه دوشديلر] . سليمان [عليه السلام او شياطين انسك اسناد و افترا لري كبي اويله سحر باهرق] كفر ايتدى [او سلطنت و شوكته رب كريمك كندينه احسان ايتديكي نبوتله نائل اولدى] . لكن [او] شياطين [دركه] ناسه [كنديلريني اغوا و اضلال

ایچون . اشیا بی اسباب ظاهره و مناهج مشروعه شدن طلب ایلمکدن انلری اغفال ایچون [سحرى و [على الخصوص] بابلده هاروت و ماروت نام ایکی ملکه ازال ایدیلن [الهام اولانان] شیرلی تعلیم ایدرک کفر ایتدیلر . حالبوکه هاروت و ماروت بز [طرف الیهین] بر امتحان و ابتلا یز ، کل سن کفر ایتمه [کفر اولان شیئی تعلم ایتمه] دیمدکجه [بوصورتله فصیح و پند ایتمدکجه] هیچ بر فرده سحر تعلیم ایتمزلر [دی] . [هاروت و ماروت تعلیم سحر ایچون کندیلرینه مراجعت ایدنلره بوبله فصیح و پند ایتدکلری حالده] ینه خلق انلردن زوج و زوجنه ک بینن کندیسيله تفریق ایدر اولدقلری شیرلی [یعنی زوجین بینن تفریق ایچون موضوع اولان خصوصاتی] تعلم ایدرلر [دی] . [جناب منزل الفرقان سحرى انلردن حکایه بیان ایتدکدن صکره بومستله ده کی حقیقتی بیان ایچون شویله بیوریور :] اذن الهی به مقرون اولمدقجه انلر بوشیلرله هیچ بر فرده ضرر ایراث ایده منزل [جناب رب عزتک مسبباتی کندیلرینه ربط ایلدیکی اسبابک ماوراسنده اوله رق انلر ایچون قوه غیبیه یوقدر ، شاید راست کله برکیمسه یه انلرک افعالندن بر ضرر اصابت ایده جک اولورسه بوانحق اذن الهی ایله در ، یعنی اسبابدن بر سببه مبنی درکه اول اسباب با امر الهی حاصل اولدقده ضرر و نفعه دائر مسبباتک حصولنه عادت الهیه جاری اولمشدر . ماوراء اسباب اولان قوت انلردن نفی اولندقدن صکره ده شویله بیوریلیور :] انلر کندیلرینه ضرری اولوب نفی اولیلان شیرلی تعلم ایدرلر [بوسلوک ایلدکلری شیک کندیلرینه ضرری وارد ، چونکه اضرار بالناسه سبب اولدیغندن عندالله معاتب و خلق نزدنده مبعوض و مغفور اولورلر . بعض اشیا من جهة مضر اولسه ده دیگر جهتدن نفی اولور ، سلوک ایلدکلری شیک ایسه هیچ برجهته نفی اولدیغندن مضر قی اثبات ایدلکدن صکره منفعتی ده آریجه نفی اولندی . سحر و بوقبیل شیرلی کندیلرینه صنعت اتخاذ ایدنلری کورر سکزرکه ناسک اک سفیل و سرگردانیدرلر ، کندیلرینه جلب منافع و خصمالرینه ایقاع مضار طلبیه بونلره تردد ایدن سبکمغزان تعقل ایتسملر حد ذاتنده بد بخت اولان بر آدمک دیکر لرینه افاضه سعادت ایده میه جکفی ا کلارلر ؛ بوانلرک دنیاده کی حاللریدر ، یا روز جزاده حاللری نه اوله جق] . [یهود] انی اشترا ایدنلرک [کتاب الهی قصص شیاطین ایله مبادل ایلیانلرک نعیم] آخرتده نصیبی اولدیغنی محقق بیلورلر [چونکه تورات تعلیم سحرى تحریم و فاعلی اوزرینه عقوبتی تشدید ایلمشدر . معافیته ینه حکم کتاب الله ایله عامل اولمازلر] . مقابلنده نفساری صاندقلری شی بیلسلر

نہ قدر فنا . . [علماری موجبہ عمل ایتدکلرندن سالك اولدقلری حالک نتیجہ سی نہ اولدقنی بیلیمور عد ایدلدیلر ، بوجہتله بوقول کریم ماقبلنه منافی دکلدر] .

سحر : اغتده ، علی الاطلاق مأخذی لطیف ودقیق اولان شیئہ دینور . خدعه ایلک معناسنده کلور . بومعنا لردن تفرع ایدرک ، حقہ بازلق ویا شعبده بازلق تعبیر اولنان کوزباغیلغنه ونفس انسانیه نیک دیکر نفسده اسباب مجهولہ مبنی تأثیرینه سحر اطلاق اولنمشدر ، چونکہ بونلرده آشنای صنعت اولمیانلره کوره اسبابی خفی واجراسی دقیق هنرلر وار . بعض اطوار بیانک حسن ولطافتی کوکللره سحر کی تأثیر ایلدیکنندن بونلرده عجزاً سحر اطلاق ایدلشدر کہ « ان من البیان لسحرا » قول نبویسی بوقبیلنددر . سحر قرآن کریمک مواضع متعدده سنده ذکر اولنمشدر ؛ اکثر استعمال ایدلدیکی یرموسی ایلہ فرعون قصہ سیدر ، بورادده یهودہ دائر کلام ارہ سنده ایراد بیورلشدر . بعض مواضعه قرآن سحری ، اولمیان بر شیئی اولمش کوستر بر خداع وتخیل اولق اوزره توصیف ایتمشدر ؛ نتہ کیم سحرۃ فرعونک ایلرینه وعصالرینه متدائر بولنان « یخيل الیه من سحرهم انھا تسعی » آیت کریمہ سی بو وصف اوزره ورود ایلشدر . مؤرخین دخی سحرۃ فرعونک ایلیری وعصالری حیہ وثعبان صورتلرنده کوستر مکده وبوناری حرکت ایدیورلر مش کی تخیل ایتدیر مکده جیومدن استعانه ایلدکلرینی بیان ایتمشلدر . بعض آیات فرقانیہ نیک اسالیب نظمی ایسہ سحرک خوارق عادات اوله رق وقوعنه اذھانک میلاننی تقویہ ایدیور . تفسیری صدندہ بولندیفمز بو آیت کریمہده سحرک تعلیم ایلہ اخذ وتلقی ایدلمش اولدینی حکایہ بیوریلیر ؛ مع مافیہ یهود ارہ سنده بوخصوصده نداول ایدن برقصہ « وما ازل علی الملکین ببابل هاروت وماروت » عبارۃ وجیزہ سیلہ مجحلاً ذکر بیورلدینی کی سحرک صورت تعلیمی دخی تفصیل ایدلمیوب اجمال ایدلمش اولدیفندن سحر برکوز باغجیلقمی در یوقسہ خواص طبعیہ وتأثیرات نفسیہ می در تمامیلہ تعین ایتیمور . متکلمین ومفسرین حقیقت سحرده واحکامنده اختلاف ایدوب بعضیاری انی خوارق عاداتدن عد ایلش وشوقدرکہ معجزہ ایلہ سحرک ارہ سنی تفریق ایتمشدر .

« یعلمون الناس السحر » قول شریفنده ایکی وجه واردر ؛ بریسی بوقول شریف « والکن الشیاطین کفروا » جلہ سنہ مرہ بوطدر ؛ یعنی [کفروا] نیک ضمیرندن حالدر . بز بوجہہ کوره تفسیر ایلدک . دیکر وجہہ نظراً ، ذکر اولنان قول شریف جلہ استینافیہ در ؛

یعنی یهوددن کتاب‌الهی ارق‌لرینه آنان فرقه‌نک، سلطنت سلیمان دائر شیطاین انسک تلاوت ایلدکلری شیلر، تعلیم سحر ایتک صورتیه اتباع ایلدکلرینی بیاندیر. بو وجهه کوره «وما کفر سلیمان ولکن الشیاطین کفروا» جمله‌ری اوره‌ده جمله معترضه اوله‌رق ذکر ایلدشدر.

«وما ازل علی‌الملکین ببابل هاروت وماروت» قول شریفی [علی‌السحر] اوزرینه معطوف‌در. هاروت وماروته ازال اولنان شی سحرک نوع اقواسی اولدیغندن تخصیص بالذکر ایلدشدر. هاروت وماروت ابنای آدمدن ایکی کشی اولوب ملک کبی پاك سیرت اولدقلرندن کندیلرینه ملک اطلاق ایلدش اولدیغنه قائل اولانلرده وار. قصه بین‌الیهودنه کبی تعبی‌رات ایله زبا نزد اولمش ایسه نظم شریف اوصورتله وارد اولدیغندن او ایکی رجل صالح‌حقتده مجازاً ملک تعبیرینک ترجیح بیورلمی‌ده شوذهابه کوره بوندن نشأت ایلش اولسه کرکدر؛ قرآن کریمده بونک امثالی اوله‌رق مخاطبین ویاخود محکم عنهم زدنده مستعمل تعبیراتک حکایه ایلدیکی برلر واردر، نته‌کیم رباخوارلرک یوم حشرده گرفتار اوله‌جقلری ذل وهوانک درجه‌سی تشخیص ایتدیرمک ایچون عربک زعمی اوزره «کایقوم الذی یتخطه الشیطان من المس» بیورلمشدر. بو اسلوب مألفدر؛ مثلاً عصر مرزده خطبا وادبان هیچ‌بری آلهه خیر وشره معتقد اولدقلری حالده خطبه و مقاله‌لرنده وعلی‌الخصوص قدامه یونان و مصرینه متعلق سوق کلامارنده برنکته‌یه مبنی آلهه مذکوریه‌ی ذکر ایدرلر، دهانجه اشیاء و نظارتی واردر. بابل: بغدادک ۹۳ کیلو متره جنوبنده وحله قصبه‌سی جوارنده اوله‌رق فراتک ایکی کنارنده مؤسس بربلده قدیمه ایدی که وقتیه دنیانک الک بیوک الک معمور الک مزین برشهری ایدی. بابلک اول وقتکی جسامتی لوندردنک شم‌دیکی جسامتندن پک زیاده ایدی دینور. بابلک غرائب سبعة مشهوردن اولمق اوزره حدائق معلقه تعبیر اولنور باغچه‌لری وار ایدی که ابنیه‌نک طاملری اوزرنده یاباش وجسم اغاچلر بیله یتشدیرلش ایدی. سحارلر ملکیتی دینکله معروف جهان اولمی‌ده کال عمرانه وسکنه‌سنک متمدن ومتفقن آدم‌لر اولدقلرینه بر دلیلدیر.

«فیتعلمون منهما ما یفرقون به بین‌المرء وزوجه» قول شریفی قصه‌ی تصویر اولوب یوقسه مضمون قصه‌یه حکم دکدر، اثناء تفسیرده کوسرلیدیکی اوزره اثر هاروت وماروتدن زوجین ارمه‌سنی احق ایچون موضوع اولان شیلری تعلم ایدرلر ایدی دیمکدر. انلرک

بومقصد ایله تعلم ایتدکلی شایرک مقصده بطبعه و یا خود بر سبب خنی ایله و یا خود علی ادراک اولماز بر خارق ایله تأثیری اولدیغنه و یا اولدیغنه بوقول شریفده بر دلالت یوقدر .

۱۰۳ — وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَآتَوْا لِمَثُوبَةٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

انلر [یعنی یهود حضرت محمده وکتوردیکی آیات بینانه] ایمان ایدوب [شو ذکر اولنان حاللرندن حذر و] اتقا اوزره اولسملر من عندالله [نائل اوله جقلری] مشوبه البته خیرلیدر ، اکر [بونی] بیلمش اولسملر .
مشوبه : ثواب دیمکدر . « لثوبه » قول شریفی [لو] کله سنک خبریدر .

برکت زاده اسماعیل حق

